

ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ

(Google pay- 91-9780634849) HARDIP SINGH STATE BANK OF INDIA ACCT NO-10566643658 . IFSC- SBIN0050773

ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਧਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਭ ਲਈ ਸੁੱਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ -ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਢਲੇ ਪੰਜ ‘ਪੰਚਸ਼ੀਲ’ ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ‘ਮਨ ਦੀ ਸਮਾਧੀ’ ਲੱਗ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

1. **ਆਹਿੰਸਾ**- ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਹਰ ਇਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ
2. **ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ**- ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ
3. **ਵਿਬਚਾਰ ਨਾਂ ਕਰਨਾ**- ਕੋਈ ਜਿਨਸੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨਾਂ ਕਰਨਾ
4. **ਬੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ**- ਆਪਣੇ ਆਚਾਰ, ਵਿਚਾਰ, ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ
5. **ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ**- ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਮਨ ਦਾ ਦਸ਼ਾ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ, ਮਨ ਸੁੱਧ ਰਖਣਾ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਮਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ

ਪੈਸੇ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ SGPC ਨੂੰ ‘ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੋਲਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ’ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 09 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਅੱਜ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ‘ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (SGPC) ਨੂੰ ‘ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੋਲਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ’ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ।

ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਜਨਤਕ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ

ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੌੜੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ, ਦੇਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਏਜੰਡੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅੱਗੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਸਰੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲੁੱਟਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਸਾਸ਼ਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੌਰਾਨ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ

ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।”

ਰੋਪੜ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਵਿਰੁਧ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ, ASI ਰੈਂਕ ਦੇ ਦੋ ਥਾਣੇਦਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਜੇਲ 'ਚ ਨਸ਼ਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ, ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੈਦੀ ਤੇ ਹਵਾਲਾਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 09 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

‘ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ’ ਹੈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਜੀ ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਉਂ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਰਹੇ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮਨਾਉਣ ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਮਨੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇਗੀ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 09 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਰਦ, ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਪੀੜਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਪੰਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਇੰਫਾਲ ਪੱਛਮੀ, ਇੰਫਾਲ ਪੂਰਬੀ, ਬੋਥਲ, ਕੈਚਿੰਗ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨੁਪੁਰ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਹਿੱਲ ਗਏ ਹਨ।

ਮੀਤੋਈ ਸੰਗਠਨ ਅਰੰਭਾਈ ਟੋਰੋਲ ਦੇ ਇੱਕ ਨੇਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਨੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਕ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਇੰਫਾਲ ਘਾਟੀ ਦੇ ਪੰਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਇੰਫਾਲ ਪੱਛਮੀ, ਇੰਫਾਲ ਪੂਰਬੀ, ਬੋਥਲ, ਬਿਸ਼ਨੁਪੁਰ ਅਤੇ ਕਾਕਚਿੰਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਾਟੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ VSAT ਅਤੇ VPN

ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਮੇਤ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਡਾਟਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਫਰਵਰੀ 2022 ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ “ਆਪਣੇ ਲਈ ਬਹੁਮਤ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਪਰ 3 ਮਈ, 2023 ਦੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਮਨੀਪੁਰ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਂਕੜੇ ਮਾਸੂਮ ਆਦਮੀ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਬੇਘਰ ਹੋ ਗਏ। ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ,”

ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੰਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਹਿੰਸਾ ਦੇਖ ਕੇ ਹਰ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਦਿਲ ਦਹਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗਿਆਂ ਕਰਕੇ ਘੁਮਾਉਣਾ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਿੰਦਾ

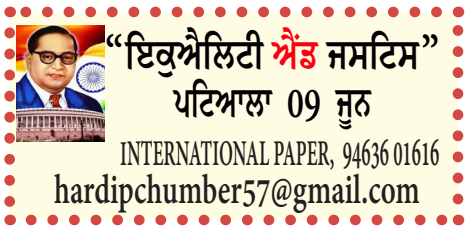
ਜਲਾ ਦੇਣਾ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉੱਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਭਾਰਤੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ।

ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਾਂ ਤਾਕਤਵਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾ ਹੋਣਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਘੁਸਪੈਠ ਦੀ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਭਟਕਦਾ ਹੋਵੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਵਨ ਵੱਲ ਕੇਂਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਬਣਦਾ ਹੋਵੇ, ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਹਿ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉੱਠਕੇ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨੂੰ ਨੰਗਿਆਂ ਕਰਕੇ ਘੁਮਾਉਣਾ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਿੰਦਾ

ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ

“ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਟ੍ਰੇਡਮਾਰਕ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਉਟਸੋਰਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ, ”ਕਾਂਗਰਸ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ। “ਮਣੀਪੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਫ੍ਰੀਕਵੈਂਟ ਫਲਾਇਰ ਪੀਐਮ ਦੀ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੋਪੜ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ... ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ASI ਰੈਂਕ ਦੇ ਥਾਣੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ੁਰਮ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ..... ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਰੋਪੜ ਦੇ MLA ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਡਾ ਨੇ.. ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ... ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ... ਤੋਂ ਹੀ ਜੇਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਨੇ.. ਤੇ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਉੱਤੇ ਨਕੇਲ ਕਸ ਰਹੀ.. ਇਸੇ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੇਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 2 ਥਾਣੇਦਾਰ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾਤੀ ਤੇ ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ.... MLA ਦੀ ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਡਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਾਕੀ ਵਰਦੀ ਉੱਤੇ ਹੋਈ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵੱਡੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਰਦੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗਾ..... ਰੋਪੜ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ- ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1937 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੱਧੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 7 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਵੀ ਬਣਨ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। 1947 ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਹ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਕੁੱਝ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਲਾਭ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ

“18 ਜਨਵਰੀ, 1928 ਨੂੰ, ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਨਾਸਿਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤ੍ਰਿੰਬਕ (ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ) ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸੰਤ ਚੋਖਾ ਮੇਲਾ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ‘ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ

ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ. ਕੇ. ਗਾਇਕਵਾੜ, ਭਾਲੇਰਾਓ, ਪੰਜਾਜੀ, ਨਵਸਾਜੀ ਜਾਧਵ ਆਦਿ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਨਾਸਿਕ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਦਾਤਾਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਰਾਠੇ ਅਤੇ “ਸਵਰਾਜ” ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਡੇਕਰ ਅਤੇ ਜਲਗਾਓ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬੋਰਾਟ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।” ਪੂਰੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸੰਤ ਦੀ ਸੱਚੀ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, 1300 ਤੋਂ 1600 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਭਾਗਵਤ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਦੇ ਦੂਜੀ ਉੱਤੇ ਦਬਦਬੇ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਯਤਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਤੇ ਸ਼ੂਦਰ ਵਿਚਕਾਰ

ਸਮਾਜ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। ਵਿਨਾਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਸਮਾਜ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਮਾਜ ਲਈ ਉਸਦੀ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਉਪਯੋਗਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਪਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ‘ਤੇ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਪਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਚੋਖਾਮੇਲਾ ਦੀ ਉਚਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਛੂਹੋਗੇ, ਤਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਆਪਣੇ ਜਾਤੀ-ਅਧਾਰਤ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਨਤਾ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਪਿਆਰ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਿਆ, ਸਗੋਂ ਝੂਠੀਆਂ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਰਮ ਫੈਲਾਇਆ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਾਮਦਾਸ ਸੰਪਰਦਾਇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਜਾਤੀਗਤ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸਨ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮ ਸਨ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ। ਰਾਮਦਾਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਪਤਿਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵੀ ਸਵਰਗ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ, ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੇਵਤੇ ਵੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਹਨ।

ਬਾਹਰੀ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲੜਾਈਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਅਤੇ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜਨਾ, ਲੜਾਉਣਾ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਰੁੱਕਦਾ

ਮੇਈਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਕੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਰ ਅਬਾਦੀ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਨਾਂ ਮਰਦਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲਾਭ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨ ਸਹੀ ਨਹੀਂ

ਮੇਈਤੇਈ ਨੇਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਨੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਭਰ ਹਿੰਸਾ; ਬਿਸ਼ਨੁਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕਰਫਿਊ, ਘਾਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਅੱਤਲ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇੰਫਾਲ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਨੂੰ ਇਸ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਜਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੇਈਤੇਈ ਸੰਗਠਨ ਅਰੰਥਾਈ ਟੋਗੋਲ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਈਪੁਰ ਦੇ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੇਈਤੇਈ ਨੇਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕ ਗਈ।

ਕਈ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਝੜਪ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੰਫਾਲ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਮੇਈਤੇਈ ਸੰਗਠਨ ਅਰੰਥਾਈ ਟੋਗੋਲ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਝ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਤਮਦਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੇਈਤੇਈ ਨੇਤਾ ਦੀ

ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਨਨ ਸਿੰਘ ਹੈ।

ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੇਈਤੇਈ ਸੰਗਠਨ ਅਰੰਥਾਈ ਟੋਗੋਲ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਤੋਂ 10 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਘਾਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਰਾਤ ਭਰ ਹੋਈਆਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬਿਸ਼ਨੁਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਫਿਊ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਇੰਫਾਲ ਪੱਛਮੀ, ਇੰਫਾਲ ਪੂਰਬੀ, ਬੈਂਬਲ ਅਤੇ ਕਾਕਚਿੰਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

“ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੰਫਾਲ ਪੱਛਮੀ, ਇੰਫਾਲ ਪੂਰਬੀ, ਬੈਂਬਲ, ਕਾਕਚਿੰਗ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨੁਪੁਰ

ਹੱਸਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਿਓਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ : ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੱਸੀ

ਜ਼ੀਰਾ 5 ਜੂਨ (ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਰਾੜ) - ਹੱਸਣਾ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਗੀ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ!

ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਚਰਚਿਤ ਲੇਖਿਕਾ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੱਸੀ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੱਸਣਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਸ਼ਕਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਹੱਸਣਾ ਇੱਕ ਸਹੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਬੈਰੇਪੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੀ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਡਮ ਜੱਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੱਸਣਾ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਵੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਦਾ ਹੈ, ਖੂਨ ਦਾ ਦਬਾਅ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਕਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੱਸਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ

ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਟ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਵੀ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮਨੀਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

“ਇੰਫਾਲ ਪੱਛਮੀ, ਇੰਫਾਲ ਪੂਰਬੀ, ਬੈਂਬਲ ਅਤੇ ਕਾਕਚਿੰਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ‘ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਸ਼ਨੁਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਫਿਊ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ,” ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੰਫਾਲ ਪੂਰਬੀ, ਇੰਫਾਲ ਪੱਛਮੀ, ਬੈਂਬਲ, ਕਾਕਚਿੰਗ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨੁਪੁਰ ਦੇ ਘਾਟੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਈ 2023 ਤੋਂ ਮਈਪੁਰ ਮੇਈਤੇਈ ਅਤੇ ਕੁਕੀ-ਜ਼ੋਮੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਸਲੀ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ, ਪਹਾੜੀ-ਅਧਾਰਤ ਕੁਕੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਮੇਈਤੇਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਰਜੇ ਦੀ ਮੰਗ ‘ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼

ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ “ਕਬਾਇਲੀ ਏਕਤਾ ਮਾਰਚ” ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਝੜਪਾਂ ਵਿੱਚ 260 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਗੜਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐਨ. ਬੀਰੇਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 9 ਫਰਵਰੀ, 2025 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ

ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਐਨਡੀਏ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਕਸਰ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ 2023 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਵੀ ਦੌਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਨਰੇਗਾ ਮੇਟ ਰਾਈ ਕੌਰ ਨੂੰ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਾਹਨ ਨੇ ਮਾਰੀ ਟੱਕਰ, ਹੋਈ ਮੌਤ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਧੂਰੀ

ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਈ ਕੌਰ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 09 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਰੋੜੇਵਾਲ
-- ਜਿਲਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖੇੜੀ ਵਿਖੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਔਰਤ ਮਨਰੇਗਾ ਮੇਟ ਰਾਈ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਾਹਨ ਨੇ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਰਾਈ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨਿਵਾਸੀ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਡੇਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਮਨਰੇਗਾ ਫਰੰਟ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਕਨਸੂਹਾ ਖ਼ੁਰਦ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਏਕਤਾ ਜ਼ਬਰ ਵਿਰੋਧੀ ਫਰੰਟ ਦੀ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਧੂਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੰਗਰੂਰ ਰੋੜ ਹਾਈਵੇ ਜਾਮ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਨਰੇਗਾ ਮੇਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਧਰਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ

ਕਰਦਿਆਂ ਬੀਬੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਧੂਰੀ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਰੀ ਏਕਤਾ ਜ਼ਬਰ ਵਿਰੋਧੀ ਫਰੰਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਭੈਣ ਮਨਰੇਗਾ ਮੇਟ ਰਾਈ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਖੇੜੀ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੌਰਾਨ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਾਹਨ ਨੇ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਟੱਕਰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਵਾਹਨ ਲੈ ਕੇ ਫ਼ਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਤੇ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਧਰਨਾਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ

ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕੀ ਮਿਰਤਕ ਰਾਈ ਕੌਰ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਗਰੀਬ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਤੇ ਸਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿਰਤਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਮਿਰਤਕ ਦੇ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੰਗਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਰ ਤੱਕ ਮਨਰੇਗਾ ਮੇਟ ਮਿਰਤਕ

ਰਾਈ ਕੌਰ ਦਾ ਦਾਹ ਸੰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਕਨਸੂਹਾ ਖ਼ੁਰਦ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਧੂਰੀ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਰੀ ਏਕਤਾ ਜ਼ਬਰ ਵਿਰੋਧੀ ਫਰੰਟ, ਮਿਰਤਕ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਖੇੜੀ, ਡੇਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਮਨਰੇਗਾ ਫਰੰਟ ਆਗੂ ਖੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਕੱਤਰ, ਧਰਮਪਾਲ ਲਹਿਰਾ, ਕੈਪਟਨ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੰਗਰੂਰ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪਾਲ ਕੌਰ ਸੁਨਾਮ ਅਦਿ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਨਿਵਾਸੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ 12 ਜੂਨ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 09 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਵਤਨਪ੍ਰੀਤ ਬੋਪਾਰਾਏ) ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਥੜਾ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਇਅਾਲੀ ਕਲਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 10 ਜੂਨ 2025 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ

ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਆਰੰਭ ਹੋਣਗੇ। 11 ਜੂਨ ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਆਰੰਭ ਹੋਵੇਗਾ। 12 ਜੂਨ ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਥੜਾ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਛੇਵੀਂ ਇਅਾਲੀ ਕਲਾਂ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਭਾਈ ਹਰਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਢਾਡੀ ਜੱਥਾ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ। ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਜਥਾ । ਭਾਈ

ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀਰ ਢਾਡੀ ਜੱਥਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਗੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਸਮਾਗਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਾਬਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਜ਼ੂਰ

ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਫਲਾ ਕਰੇ ਜੀ

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲੋਕ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਵਰਤਨਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੈਅ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ- ਕਾਲੀ ਪਾਇਲ

ਦਲਿਤ ਮੁੱਦੇ ਚੱਕਣਾ ਅਤੇ ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਲੀ ਨੂੰ ਪਿਆ ਭਾਰੀ, ਝੂਠੇ ਪਰਚੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਹਫਤਾ ਕੱਟਣੀ ਪਈ ਜੇਲ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 09 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲਾ ਖੰਨਾ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਪਾਇਲ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਚੋਣ ਲੜ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਆਮ ਗਰੀਬਾਂ ਮਜਲੂਮਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧੱਕੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਲੀ ਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਡੱਕਣਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਹਿਣੀ ਅਤੇ ਕਥਨੀ ਵਿੱਚ ਜਮੀਨ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਫਰਕ ਦਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣਾ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਹੁਣ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉੱਪਰ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਉੱਪਰ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ

ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਡੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਅੰਬੇਡਕਰ ਬਾਦੀ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਲੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਹੋਏ ਝੂਠੇ ਪਰਚੇ ਸਬੰਧੀ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਵਾਜ ਕੀਤੀ ਅੱਗੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੇਲ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੀ ਆੜ

ਹੇਠ ਜੇਲਾਂ ਅੰਦਰ ਡੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਨਸ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਜੇਲਾਂ ਅੰਦਰ ਮੱਛੀ ਵਾਂਗ ਤੜਫ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬਾਹਰ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦ ਕਿਸ ਨੂੰ, ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਚੱਕ ਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਉੱਪਰ ਝੂਠੇ ਪਰਚੇ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਡੱਕ ਦੇਣਾ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਲੀਡਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਪਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਬੀਜੇਪੀ

ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਖਿਲਾਫ ਨਾ ਬੋਲਣਾ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉੱਪਰ ਵੀ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬਗਾਵਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ, ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲਾ ਖੰਨਾ ਅੰਦਰ ਲਗਾਤਾਰ ਝੂਠੇ ਪਰਚੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਲੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਗਰ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪਰਚੇ ਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਸਿੱਧਾ ਸਿੱਧਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਕਤਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਬਸਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਬਸਪਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹੁੰਗਾਰਾ -ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕ ਬਸਪਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨ : ਡਾ. ਕਰੀਮਪੁਰੀ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 09 ਜੂਨ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਜਲੰਧਰ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲੂ))ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ (ਬਸਪਾ) ਦੀ ‘ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮੁਹਿੰਮ’ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ ਉਥੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਵੀ ਬਸਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਹੀ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਮਿਤੀ 8 ਜੂਨ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਬਸਪਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਬਸਪਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇਪਾ ਦੇ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਸਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਇੰਚਾਰਜ ਚੌਧਰੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤੀਰਥ ਰਾਜਪੁਰਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਬਸਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨਪੁਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਹੀ ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਿਸਾਨ ਵਿੰਗ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਐਸਸੀ ਵਿੰਗ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਸਾਨ ਵਿੰਗ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੋਪਾਰਾਏ, ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਹਲਕਾ ਮੀਤ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅਠਵਾਲ, ਹਲਕਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਫੌਜੀ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਫਤਹਿਗੜ ਚੁੜੀਆਂ ਹਰਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾਲਮ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਸਾਨ ਵਿੰਗ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਬਾਜ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ, ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਟਾਲਾ ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਠਾਨਕੋਟ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਭੋਆ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ ਮਾੜਾ ਜ਼ੇਨ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ, ਤਰਨਤਾਰਨ

ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਗਿਆਨੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਸਪਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ 15 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਬਸਪਾ ਵੱਲੋਂ ‘ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮੁਹਿੰਮ’ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਸਪਾ ਵੱਲੋਂ ‘ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੇ ਮੁਹਿੰਮ’ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਬਰ ਰਾਹੀਂ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ

Higher Education in Punjab in Doldrums

Prof PK Sharma
94170-02504

Nobel Laureate William Butler Yeats ruminating over the theme of quality education remarked, “Education is not the filling of a pail, but rather the lighting of a fire.” This thought indeed envelops the vast realm of education-be it the primary, secondary and higher education in its true colours. Before analysing the plight of higher education in the land of five rivers Panjab, it is imperative to understand what the term education deeply and exhaustively means if examined in terms of all the nine letters in Toto. Here to my mind, E implies Enlighten, D stands for Development, U means Unflinching, C symbolizes Confidence, A connotes Alter, T signals Training, I equal Intelligence, O parallels Omnipotent and N signifies Notion.

In the light of aforementioned criteria, yardsticks and definitions, the plight of higher education in Punjab calls for thorough and objective analysis. Taking over the reins of Punjab in 2022 Mr. Bhagwant Singh Mann had asserted that he would accord top most priority to raising the standards of the higher education in all respects so that the students from foreign countries would make a beeline for getting admissions instead of Punjab’s youth dreaming of greener pastures seeking visas for higher studies abroad. But on the contrary, what to talk of foreign nationals rushing to India for attaining higher education, the exodus of Punjab’s young ones still seems to be on the higher side bearing testimony to the fact that those assertions proved to be just comic and building castles in the air exercise.

As a freelance journalist as well as erstwhile State Secretary of Punjab and Chandigarh College Teachers Union (PCCTU)-a representative body of then over 136 govt. aided privately managed colleges of Punjab, I had an opportunity of observing the contours of higher education from very close quarters interacting with many Chief Ministers, Higher Education Ministers and top Higher Education functionaries. Then as a life member of World’s Largest Lesson- A global organisation (in collaboration with the UNICEF and patronage of UNESCO) pursuing as many as 17 sustainable development goals with QUALITY EDUCATION their Goal-4, I got spurred up to invite some objective impressions on the plight of higher Education in Punjab from my academic and intellectual friends who overwhelmingly responded to my call coming out instantly with their free, fair and fearless thoughts on the vexed topic in question.

Ironically, “We the people of India....” are nourishing the dreams of becoming “A Developed India” by 2047, but three incidents in Punjab speak volumes of the poor plight in which Higher Education of the state and ultimately the nation finds itself mired in at present in view of the feedback by eminent scholars and educationists of Punjab. It por-

trays a hopeless and distressing picture of the state of the higher education at the national level too.

First of all, in this context Guru Gobind Singh College, Sanghera (Barnala) is a glaring example and symbol of the rot in the Higher Education of Punjab since the advent of 21st Century. This privately managed but government aided college did most of the time take a sadistic pleasure in throwing to winds with impunity the Punjabi University Patiala Calendar and Punjab Government norms. In the year 2007, owing to the mismanagement and misappropriation of college funds, the Punjab Government had appointed then SDM Barnala Pushpinder Singh Kailey as the Receiver-cum-Administrator of the college, but at the instance of some vested political interests, the Punjab government after six months decided to retreat and withdraw its decision of handing over the management of college to then SDM Barnala in the Punjab and Haryana High Court. During the past couple of years, the management of the college sans adhering to University and Punjab Government norms showed door to eight teachers including four lady teachers.

The University Grants Commission (UGC) sanctioned on 18.07.2012 a grant worth Rs 1 Crore 70 lac for the construction of a swimming pool and an auditorium in the college. The residents of village Sanghera in a black and white representation to the Punjab Chief Minister in August, 2023 alleged that a fake Utilisation Certificate and Completion Certificate to the tune of Rs.1 Crore 50 lac was submitted to the UGC in connivance of both President Managing Committee and two Principals of Guru Gobind Singh College, Sanghera.

The matter was looked into by the District Barnala Administration, the DPI(Colleges)Punjab, the Punjab Higher Education Department, the Punjab and Haryana High Court, Commissioner Patiala Division headed Panel following complaints of misappropriation and bungling of funds but the truth in the matter so far has been illuding the system. Amazingly, the villagers and the aggrieved teachers have been agitating sitting in protest Dharna for over a long span of almost 22 months now (since August 2023). The nation’s polity without any doubt has been at its wits end to dig out truth in this alleged bungling and scam.

Then second instance of the higher education in Punjab a victim of utmost helplessness came to light when the committee of a temple adjoining the college premises with the backing of those at the helm of affairs

of Punjab dared to grab playground land of Government College for Women Ludhiana to build its parking space by erecting pillars and poles, however District Ludhiana Administration turned a blind, deaf and dumb spectator to this alleged trespassing act despite students of the college submitting a memorandum to this effect as well. The girl students of the college valiantly with the active support of Punjab Students Union and Dr. Satish Chander Dhawan Government

College, Ludhiana Alumni succeeded in thwarting the sinister designs of the Temple Committee by uprooting the poles and pillars in time. Later, many former principals supported students too. It is now

a new norm with the state governments to unduly misuse educational institutions’ land and premises for the purposes other than the educational ones which is quite unfair and undesirable act which can only be curbed with the civil society and public awareness and vigil. Earlier, an attempt was also made to grab Govt. Boys’ college land by Ludhiana District Cricket Association supported by a cabinet minister then for making many practice cricket pitches in college ground without waiting for consent of authorities.

Thirdly, Dr Satish Chander Dhawan Government College Ludhiana a 105 year old premier institution producing galaxy of icons-role models of international fame of the likes of Dr. Satish Chander Dhawan erstwhile ISRO Chief, evergreen poet Sahir Ludhianavi, Dr.Manohar Singh Gill former Union Sports Minister, Mr.NN Vohra former Governor Jammu Kashmir, Mr. Joginder Singh former CBI Chief, late Mr. Yashpal Sharma 1983 World Cricket Cup winning hero, Sukhbir Grewal an International Hockey player had to pull on sans a regular Principal for over seven months and sixteen other colleges too had to sail in the same boat, though the authorities concerned kept sitting on the list of seventeen promoted to the chair of Principals.

The Alumni Association of SD Govt. College kept on hammering the issue at various forums and in media then ultimately succeeding in getting the posting orders done to rid seventeen colleges of additional charge Principals tag.

There is obviously no uniform coordination- liaison-cooperation among the UGC, Higher Education Departments and its organs in the states that is why there is no fair play in the utilisation of grants being offered by the UGC to the universities and its affiliated colleges. There is no proper and fool-proof checking and audit at all of various grants sanctioned for the purpose thus their

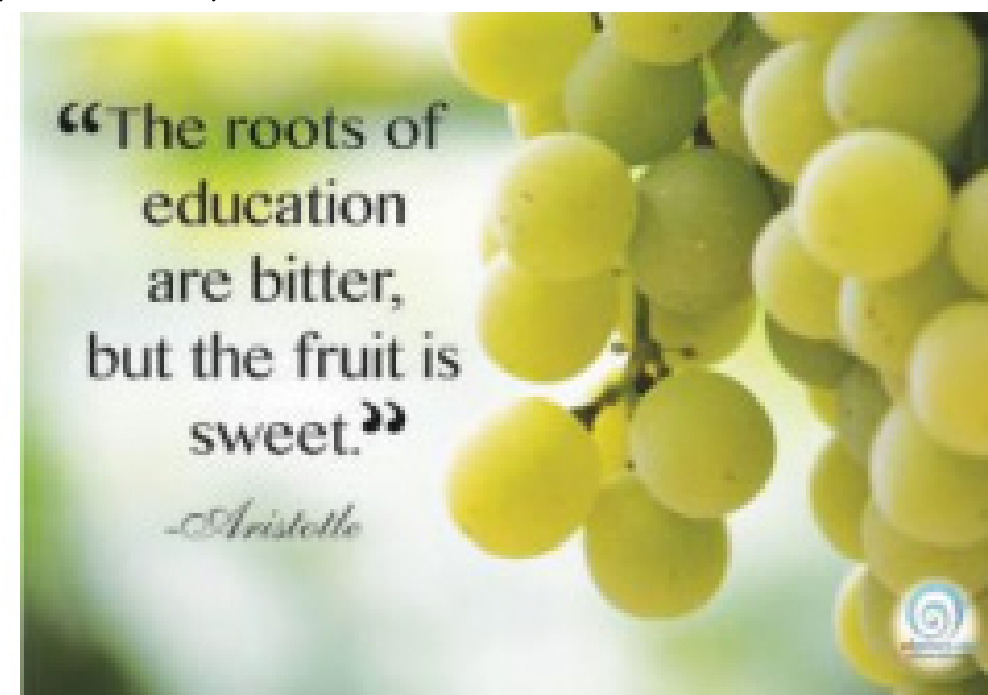
ultimate proper utilisation for the purpose it had been offered. Even after thirteen years, the UGC, Punjab Government and entire nation’s polity has not been able to ascertain whether the grant of Rs.1 Crore 70 lac sent to Guru Gobind Singh College Sanghera (Barnala)-no small an amount by any means, has been spent for making a swimming pool and an auditorium or not. Big question marks indeed on the efficacy and efficiency of the system?

Dr. Navtej Singh Halwarvi, former Head of History Department, Punjabi University opined that there was the dire need for more focus on higher education and research minimising privatisation of higher education with adequate and more fiscal provisions for public sector institutions ensuring teachers-students sincere and serious commitments.

Dr.JS Anand, an erstwhile Principal-English poet asserted that higher education in Punjab was a messy affair because those at the helm of affairs of Punjab Higher Education are not true academicians in the real spirit of the word. Education sans ethics is self-defeating exercise as it does not imply sheer jobs and skills but a lot more too.

Dr. Kuldeep Singh Kalsi- two times Senator Panjab University-former Principal observed that higher education in Punjab is in deep crisis as it is bulldozed by private players. He regretted that Private Universities are flourishing whereas Punjab aided Universities and Colleges are starved of funds. On the one hand, Punjab aided institutions are under bureaucratic scanner, on the other hand free hand to the private players. No regulator in Punjab though neighbouring state Himachal Pradesh has Higher Education Council to act as a check.

Mr Brij Bhushan Goyal, Organising Secretary Alumni Association SD Govt. College, Ludhiana in his response reflected stark gloomy plight of higher education in Punjab despite the lofty claims of Sikhya Kranti bragged by the Bhagwant Mann regime. Migration of youth overseas then mushrooming of universities and colleges failing to address vital issues of channelising and absorbing youth in the development of Punjab either through jobs whether public/private or self-employment narrates unfortunate a tale, rued Goyal. Expressing his displeasure at the cost of higher education quite unaffordable for rural and poor populace, very often the posts of Teachers, Principals and Vice-Chancellors too vacant for months and long spans pulling on with guest faculty and additional charge basis paints a dismal picture of Punjab higher education. Pointing out a very meagre allocation of amount of Rs.199 Crore(2025-2026) for vast network of four public sector universities, sixteen private universities and 675 colleges (64 Govt. Colleges,33 constituent colleges, 426 private

ਅਸੀਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾਏ ਤੇ ਵਿੱਚ ਝੁੱਗੀਆਂ ਹੀ ਮਰ ਜਾਣਾ

ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਮੋਬਾ: 86993—22704

ਆਪਾਂ ਵੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ, ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਬਣਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਝੋਂਪੜੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ ਵਿੱਚ, ਧੁੱਪਾਂ, ਬਰਸਾਤਾਂ, ਗੜੇਮਾਰੀ, ਝੱਖੜ, ਹਨੇਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਕਿਤੇ ਮੌਸਮ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕਹਿਰ ਕਾਰਨ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਬਣੇ ਸ਼ੈਡਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ,ਬੰਗਲੇ, ਵੱਡੇ ਕਿਲ੍ਹਾਰੂਪੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਆਦਿ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧਨਾਢ ਲੋਕ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿਣਾ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੰਨਾਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਬਣਾਏ ਸਮਾਨ ਉੱਤੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਅਜਿਹੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੱਡਬੀਤੀ ਜੇ ਕੁੱਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਗੱਲ 3 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦਸੰਬਰ—ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਠੰਡ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਗੰਗਾਨਗਰ ਤੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਗੱਡੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 4 ਵਜੇ ਨਾਭਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਰੁੱਕੀ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉੱਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕਰਿਸ਼ਮਾ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ । ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਜੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਜਿਸ ਦੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਜਿਹੀ ਬਨੈਣ ਅਤੇ ਤੇੜ ਘਸੀ ਜਿਹੀ ਨਿੱਕਰ ਸੀ ਪਰ ਸੀ ਉਹ ਬੜਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਤੇ ਹੱਟਾਕੱਟਾ, ਉਹ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉਪਰ ਰੁੜ੍ਹਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁੱਕੀ ਬਰੈਡ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਔਰਤ ਵੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਜਾਪਦੀ ਸੀ । ਮੈਂ ਵੇਖ ਕੇ ਬੜਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇੰਨੀ ਕੜਕੇ ਦੀ ਠੰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੱਚਾ ਨੰਗਾ ਧੜੰਗਾ ਫਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਐਸੀ ਠੰਡ ਵੇਲੇ ਗਰਮ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਾ ਕੇ ਅਤੇ ਗਰਮ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਤੇ ਠੰਡ ਨਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲਓ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਰੱਬ ਹੀ ਰਾਖਾ ਹੈ । ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਕੇ ਤੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਲਰ ਜਾਂ ਏ.ਸੀ. ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਖਤ ਸਰਦੀ ਵਿੱਚ ਹੀਟਰ ਲਗਾ ਕੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਗਰੀਬ ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇੱਥੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਜੰਮਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਹੈ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ । ਪਰ ਦੁੱਖ ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਈ ਹੰਕਾਰੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਦੇ ਜਾਂ ਸਾੜਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ

ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬਟਾਲਾ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਨਦਾਤਾ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਉਮੈ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਤਾ ਲਫਜ਼ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਸਰਬਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਤਾ “ ਰੱਬ “ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਲਖਕਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਵੀ ਕੁਦਰਤ ਰਾਹੀਂ ਬਰੀਰ ਕਿਸੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਅੰਨਦਾਤੇ ਕਹਾਉਂਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਹੈ ਹੋਰ ਬਾਕੀ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵੱਟਦੇ ਹਨ ਐਵੇਂ ਮੁਫਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇਹ ਅੰਨਦਾਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੋਏ, ਜੇ ਇਹ ਅੰਨਦਾਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਿਹੜਾ ਅੰਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਨਦੇਵਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਸੋ ਇਸ ਅੰਨਦਾਤਾ ਕਹਾਉਂਦੇ ਇੱਕ ਹੰਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੜਕ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਖੇਤ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਧਰੋਂ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਚੱਲ ਪਈ ਪਰ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਮੌਕੇ ਤੇ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆ । ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਇਸ ਫੈਲੀ ਅੱਗ ਨਾਲ ਨੇੜੇ ਲੱਗੀਆਂ ਕਰੀਬ 100 ਝੁੱਗੀਆਂ ਅੱਗ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈਆਂ ਜਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਬੱਚੇ ਵੀ ਝੁਲਸੇ ਗਏ ਅਤੇ 2 ਬੱਚੇ ਜੋ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜੰਮੇ ਸਨ ਉਹ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਰ ਗਏ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਥੋਂ ਲੰਘਦੀ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵੈਨ ਵੀ ਧੁੰਦੋਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਈ ਅਤੇ ਕਈ ਬੱਚੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਵੈਨ ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਬਚਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਬੱਚੇ ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਵੇਖ ਕੇ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਦਿਲ ਪਸੀਜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਫਸੋਸ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਮੁੜ ਉਥੇ ਗੋੜਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਆਗੂ ਦਾ ਹਮਦਰਦੀ ਭਰਿਆ ਬਿਆਨ ਆਇਆ । ਹੈਰਾਨੀ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੀ ਛੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੀਏ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦਾ ਕੀ ਇਹ ਨਿਰਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ, ਬੇਸ਼ਹਾਰਾ ਤੇ ਨਿਤਾਣਿਆ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬੇਕਸੂਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਰਹਿਣ ਆਸਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਜ ਸਾੜਨਾ । ਹੁਣ ਜੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਝੋਂਪੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਣ ਵਿੱਚ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘਰ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਮੁਫਤ ਜਗ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਕਾਨ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਵੇਗੀ । ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਗਰੀਬ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਜਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਝੋਂਪੜੀਆਂ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਬਾਦ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਵਿਕਸਤ ਕਰਕੇ

ਮਕਾਨ ਰੂਪੀ ਰਹਿਣ ਬਸੇਰੇ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਵਾਅਦੇ ਭੁੱਲ ਕੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਬਸੇਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਚਲਾ ਕੇ ਉਜਾੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਕਹਿ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਜਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਧਨਾਢ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਬੰਗਲੇ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਹੱਥ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ । ਇਸ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਉਜਾੜੇ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਇੰਜ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਗਰਾਓ ਦੇ ਕੋਲ ਗਰੀਬਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰੀਬ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਰਹਿਣ ਬਸੇਰੇ ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਵੀ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਸਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਚਲਾ ਕੇ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਜਾਇਜ਼ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਛੋਟੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵੀ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਜੋ ਸਭ ਉਜਾੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੇ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਵੀ ਖੋਹ ਲਈ ਅਤੇ ਸਰਦੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸਮਾਨ ਸਮੇਤ ਨੀਲੀ ਛੱਤ ਦੇ ਥੱਲੇ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਇੰਨਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਰੋ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਹਾਉਂਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਰਸ ਨਾ ਆਇਆ । ਫਿਰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕਾ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਮਾਣੂਕੇ ਨੇ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜਾਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਛੋਟੀ ਇੰਤਜਾਮ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 25 ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ ਜਨਤਾ ਕਲੋਨੀ ਜੋ 10 ਏਕੜ ਵਿੱਚ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਥਾਈ ਝੋਂਪੜੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਜੇ.ਸੀ.ਬੀ. ਨਾਲ ਚੈਅ ਚੇਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਜਮੀਨ ਉੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਜਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 350 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ । ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਜਮੀਨ ਦਾ ਸੌਂਦਾ ਕਿਸੇ ਧਨਾਢ ਵਪਾਰੀ ਨਾਲ ਕਰਕੇ 350 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਟਣੇ ਹੋਣ ਪਰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਉਜਾੜੇ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਇਨਸਾਨ ਹਨ ।ਇਸ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਉਪਰੰਤ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਨਵਜੀਵਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਉਜਾੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਵਿਖਾਈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਘੜੇ ਘੜਾਏ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਦਰਅਸਲ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਕਾਫੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਲ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਬਦਲਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਦੁੱਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਐਸੇ ਹੀ ਦਲਾਸੇ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਰਹਿਣ ਆਸਰਿਆਂ ਉੱਤੇ

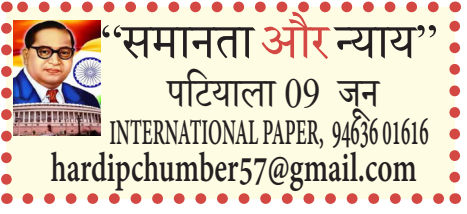
ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਲਈ ਬਦਲਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਸਮਝ ਕੇ । ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 78 ਸਾਲਾਂ ਬਾਦ ਵੀ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਥਾਂਈ ਅਜਿਹੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਚਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇ ਸਟੇਜਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਬੇਘਰੇ ਗਰੀਬਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰਹਿਣ ਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਚੀਸ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਕਿ : “ ਸਦੀਆਂ ਬੀਤ ਗਈ ਹੈ ਐਸੇ ਜ਼ੁਲਮੇਂ ਸਿਤੌਮ ਸਹਿਤੇ ਹੂਏ, ਅਬ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮ ਸੀ ਆਤੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ਕਹਿਤੇ ਹੂਏ “ ਕਿਉਂਕਿ ਜਮੀਨਾਂ ਦੇ ਰੇਟ ਵਧ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਾਰਨ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਦਿਹਾੜੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੀ ਮਸ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀਆਂ । ਇਸ ਸਭ ਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 2011 ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਨਿਕਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਅਵਾਰਾ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪੰਤੂ ਉਸ ਦਾ ਬਦਲਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇੰਨੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਸਤੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੇ ਖੇਡਦੇ ਹੋਏ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਈ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਨੇਚ ਨੇਚ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ । ਇਵੇਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਕੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਢਾਬਿਆਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੱਚੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਘਰੇਲੂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਵੀ ਬਣਦੇ ਸਨ । ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਝੁੱਗੀ ਝੋਂਪੜੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਇਹੋ ਹਾਲ ਹੀ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਹੈ ਅੱਜ । ਸੋ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਨਾਂ, ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ ਅਤੇ ਖੇਤਾਂ ਨੇੜੇ ਲੱਗੀਆਂ ਝੁੱਗੀ ਝੋਂਪੜੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਾ ਮਰ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇ ਕਿ “ ਅਸੀਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾਏ ਤੇ ਵਿੱਚ ਝੁੱਗੀਆਂ ਹੀ ਮਰ ਜਾਣਾ “ ।

self-financed colleges and 152 private govt. aided colleges) under the Rashtriya Uch- chatar Siksha Abhiyan (RUSA) scheme only for a few identified colleges is a mockery indeed of the higher system of learning in the state, remarked Goyal. He finds the Higher Education Department to be in shambles as its website is seldom updated with yawning gap among Punjab Higher Education Department, DPI(Colleges) Punjab, Universities and Colleges. Mr. Goyal after thorough study and analysis detected that no accountability of any Principal or Vice- Chancellor was ensured in light of decline in grades after National Assessment and Accreditation Council (NAAC) of any college. The libraries’ functioning in colleges of Punjab leaves much to be desired. He advocated very strongly in favour of active alumni association culture at university, college and school level so that congenial academic atmosphere,

book reading and library facility utilisation up to the optimum extent is cultivated to boost up higher education in the state. Prof Amrik Virk commenting upon the plight of higher education remarked, higher education scenario less said the better. He apprehended that many colleges were in the process of being clubbed with bigger colleges as existential crisis looms large over the small colleges. Regarding the Punjab Higher Education Scenario, he sounded a note of caution will face the music when the layers of the “so- called New Education Policy” will unfold themselves with the passage of time. Erstwhile Principal KV Porbandar as well as alumnus SD Govt College Ludhiana- Manjit Singh Sandhu, too deems quality education in Punjab a casualty because of a big gap between education and employability, for want of research and development, found fiscal crunch and political interference a stum-

bling block in the way of higher education to yield its best. He laid stress upon curriculum revamping by a team of education experts, education autonomy, tie up with industry and teacher training. Dr. Sunil Chopra too found the Higher Education predicament to be really gloomy one. Finding higher education to be unaffordable phenomenon, Chopra beckoned that for want of strong will power on the part of present Punjab Government, universities and higher medical institutes too lack ample research opportunities and facilities, hence to overcome these challenges, the government should accord top most priority to higher education on war footing by enhancing investment in higher education manifold. All in all, in wake of above-mentioned thoughts and learned inputs, a celebrated philosopher Aristotle haunts in this context who viewed quality education realistically in

this style, “The roots of education are bitter, but the fruit is sweet.” Here bitter roots of education in Punjab are paving way for drug addiction menace and shifting to foreign soil on mass scale as frustration looming large instead of sweet fruit in this present land of five rivers popularly known as Prosperous Panjab at one time! Is it not the right and ripe time for pondering over and deep introspection for everyone to tide over this grim and grave crisis? **Contributed by: Prof PK Sharma**
Freelance Journalist
Associate Professor of English (Retired),
Pom Anm Nest,BARNALA(Punjab)
**Mobile: 94170-02504 Email: prof-
pksharma3040@gmail com**
email - hardipchumber57@gmail.com

हमारी आजादी की लड़ाई बाकी है- बाबा साहब

**बाबा साहेब
कहते हैं**

1935 के अधिनियमन लागू होने के बाद, भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस पार्टी ने 1937 में भारत के आधे राज्यों में सरकारें बनाईं और चतरवर्न के हिंदू लोगों ने 7 राज्यों के ब्राह्मण मुख्यमंत्री बनाए और मंत्री, विधायक और सांसद आदि भी बने। अब शासन, प्रशासन भारत चतरवर्न के लोगों के हाथों में था, फिर भी ये लोग खुद को अंग्रेजों का गुलाम मानते थे। 1947 में सत्ता परिवर्तन के बाद, अनुसूचित वर्ग के लोगों को लगभग वैसे ही समान अधिकार मिले जैसे कि ब्रिटिश शासन के दौरान चतरवर्न के हिंदुओं को थे। वर्तमान में अनुसूचित जाति के लोग मुख्यमंत्री, मंत्री, विधायक, सांसद बनते हैं, लेकिन वे अनुसूचित वर्ग के समाज के लोगों के समानता के अधिकारों को सुनिश्चित करवाने के लिए कुछ नहीं कर पा रहे।

व्यक्ति का मूल्य स्वतः सिद्ध और

बी. आर. अम्बेडकर को सभा की अध्यक्षता करने को विषेष्टतया आमंत्रित किया गया था। सर्वश्री बी. के गायकवाड़, भालेराव, पंजाजी, नवसाजी जाधव आदि ने सभा को संबोधित किया। इन के साथ-साथ नासिक से श्री दातार शास्त्री “स्वराज्य” के संपादक श्री मराठे व श्री वाडेकर और जलगाँव से श्री थोरात व श्री चौधरी ने जन समूह को संबोधित किया”।

डॉ. बी.आर. अम्बेडकर ने अध्यक्षीय भाषण दिया। उन्होंने अपने भाषण में कहा कि संतों के प्रयास का समाज पर “जाति प्रथा के सम्पूर्ण विनाश के मामले में कोई प्रभाव नहीं हुआ। समाज के लिए मनुष्य का मूल्य उसकी समाज के लिए सर्वविदित व सर्वसिद्ध उपयोगिता है जो प्रकट व प्रत्यक्ष होकर रहती है और यह कोई भक्ति का मुलम्मा नहीं है। संतों ने यह सच्चाई समझाने के लिए संघर्ष नहीं किया। इसके विपरीत उनके संघर्ष का दलित समाज पर बड़ा हानिकारक प्रभाव पड़ा। इससे ब्राह्मणों को एक कुतर्क मिल गया कि तुम भी चोखामेला की ऊँचाई को छू लो तो ब्राह्मण तुम्हारा भी आदर करेंगे। यह दलितों का मुँह बन्द करने में अचूक था।

पूर्ण चर्चा के बाद इस सभा में निर्णय लिया गया कि एक महान संत का सच्चा स्मारक छुआछूत के धब्बे को पूर्ण उत्साह से समाज से मिटाना, एक मंदिर के निर्माण से कहीं बढ़कर है। वास्तविकता यह थी कि एक तो डॉ. अम्बेडकर अपने अर्न्तमन विचार से सवर्ण व अछूतों के लिए अलग-अलग मंदिरों के विरोध में थे दूसरे भवन निर्माण का भारी व्यय एक वित्तीय बोझ था और तीसरे डॉ. अम्बेडकर एक मूर्ति पूजक न होकर वस्तु की उपयोगिता में कहीं अधिक आस्था रखते थे।

डॉ. अम्बेडकर के विचार में सन् 1300 से 1600 के काल में महाराष्ट्र के भागवत धर्म के प्रचारक रहे संत कवियों ने कभी भी खुल कर जाति प्रथा के विरुद्ध प्रचार नहीं किया | जाति प्रथा सामाजिक असमानता पर आधारित है व सामाजिक अन्याय को प्रोत्साहन देती है, क्योंकि जाति प्रथा एक जाति पर दूसरी जाति के अधिपत्य पर आधारित है। इन संत कवियों के प्रयास एक

ब्राह्मण व एक शूद्र को समानता के दर्जे पर लाने के नहीं रहे बल्कि एक ब्राह्मण को एक हरि उपासक शूद्र में समानता लाने तक सीमित रहे। इस प्रयास में सन्त सफल हुए और ब्राह्मणों को उपासकों का वर्चस्व स्वीकारना पड़ा चाहे उपासक किसी भी जाति से रहा हो। सबसे अन्त में डॉ. बी.आर. अम्बेडकर ने अध्यक्षीय भाषण दिया। उन्होंने अपने भाषण में कहा कि संतों के प्रयास का समाज पर “जाति प्रथा के सम्पूर्ण विनाश के मामले में कोई प्रभाव नहीं हुआ। समाज के लिए मनुष्य का मूल्य

उसकी समाज के लिए सर्वविदित व सर्वसिद्ध उपयोगिता है जो प्रकट व प्रत्यक्ष होकर रहती है और यह कोई भक्ति का मुलम्मा नहीं है। संतों ने यह सच्चाई समझाने के लिए संघर्ष नहीं किया। इसके विपरीत उनके संघर्ष का दलित समाज पर बड़ा हानिकारक प्रभाव पड़ा। इससे ब्राह्मणों को एक कुतर्क मिल गया कि तुम भी चोखामेला की ऊँचाई को छू लो तो ब्राह्मण तुम्हारा भी आदर करेंगे। यह दलितों का मुँह बन्द करने में अचूक था। डॉ. अम्बेडकर ने आगे कहा, क्योंकि हिन्दू धर्म के अलग-अलग पंथों के अनुयायी अपनी जातीय पूर्वाग्रहों से ग्रसित धारणाओं से ओत-प्रोत थे उन्होंने सामाजिक समानता, न्याय प्रियता, बन्धुत्व व मानव प्रेम से केवल मुँह ही नहीं मोड़े रखा, बल्कि झूठी मनगढ़ंत उपलब्धियों को बढ़ा-चढ़ा कर बताया और भ्रम फैलाया।

जहां तक रामदास पंथ का प्रश्न है, डॉ. अम्बेडकर ने कहा कि प्रारम्भ से ही उनके अनुयायी और उनके संस्थापक जातीय पूर्वाग्रहों से ग्रस्त व बदनाम थे व ब्राह्मणों की वरिष्ठता मानने जैसे विचारों से प्रभावित थे। रामदास के अनुसार स्वर्ग में व पृथ्वी पर भी एक पतित ब्राह्मण भी दूसरी जातियों के लोगों से श्रेष्ठ है, इतना ही नहीं ब्राह्मण को तो देवता भी नमन करते हैं।

**BSP में ‘आईटी सेल’ जैसी कोई संस्था मौजूद नहीं है...’
क्यों आकाश आनंद ने कार्यकर्ताओं को किया सचेत?**

बहुजन समाज पार्टी (BSP) के मुख्य राष्ट्रीय कोर्डिनेटर आकाश आनंद ने अपने कार्यकर्ताओं को सचेत किया है। उन्होंने कहा कि बहुजन समाज पार्टी में ‘आईटी सेल’ जैसी कोई संस्था या व्यवस्था मौजूद नहीं है।

बसपा के मुख्य राष्ट्रीय कोर्डिनेटर आकाश आनंद ने सोशल मीडिया मंच एक्स पर लिखा कि पिछले कुछ समय से कुछ सोशल मीडिया हैंडल्स द्वारा ‘बीएसपी आईटी सेल’ के नाम पर व्हाट्सऐप ग्रुप बनाने की अपील की जा रही है, जिसमें आपके नंबर सहित बाकी निजी जानकारी मांगी जा रही हैं। हेरानी की बात यह है कि इनमें कुछ हैंडल्स मेरे नाम को भी जोड़ने की कोशिश कर रहे हैं, जो पूरी तरह से भ्रामक और असत्य है। उन्होंने आगे कहा कि

जैसा कि आप सभी जानते हैं, बहुजन समाज पार्टी में ‘आईटी सेल’ जैसी कोई संस्था या व्यवस्था मौजूद नहीं है। बीएसपी एक मिशनरी आंदोलन है, जिसमें करोड़ों समर्पित कार्यकर्ता अपने-अपने स्तर पर पार्टी से जुड़े हैं और मूवमेंट को आगे बढ़ा रहे हैं। बहन मायावती जी ने हम सभी को स्पष्ट दिशा-निर्देश दिए हैं कि पहले पार्टी की कमेटियों को मजबूत किया जाए और

फिर कैडर कैम्प के माध्यम से संगठन और आंदोलन को धार दी जाए। उन्होंने कहा कि हम बहनजी की इसी कार्यशैली को अपना आदर्श मानते हैं और मानते हैं कि कैडर कैम्प ही संगठन की असली ताकत हैं। पार्टी की विचारधारा को जन-जन तक पहुंचाने का काम भी हम इन्हीं माध्यमों से करते हैं। ऐसे पैरोडी अकाउंट्स से आप सभी सावधान रहें।

विधानसभा और

बूथवार संगठन को मजबूत किया जा रहा है

बता दें कि बसपा मुखिया मायावती द्वारा भतीजे आकाश आनंद को मुख्य राष्ट्रीय कोआर्डिनेटर की जिम्मेदारी दिए जाने के बाद वह संगठन की मजबूती को लेकर आगे बढ़ रहे हैं। सक्रिय लोगों को आगे किया जा रहा है। निष्क्रिय लोगों की ताकत को खत्म किया जा रहा है। बसपा मुखिया मायावती ने विधानसभा चुनाव 2027 को देखते हुए संगठन को नए सिरे से खड़ा करने का निर्देश दिया है। इसके लिए विधानसभा और बूथवार संगठन को मजबूत किया जा रहा है।

बहनजी के दिशानिर्देश पर ओबीसी वर्ग के रमेश कुशवाहा बने सोनभद्र जिले के बसपा जिल्हाध्यक्ष महेश कुमार को मिर्जापुर और शिवनारायण गौतम को भदोही के नये जिल्हाध्यक्षों की जिम्मेदारी सौंपी गयी..

चरनजीत सल्ला- सोनभद्र से बसपा जिलाध्यक्ष बनते ही रमेश कुशवाहा को कार्यकर्ता तथा गांव वालों ने किया जोरदार स्वागत, बहुजन समाज पार्टी की राष्ट्रीय अध्यक्षा बहन मायावतीजी के निर्देश पर तीन जिलों के नए जिलाध्यक्ष नियुक्त किया गया है। बसपा हाईकमान ने

सोनभद्र जिलाध्यक्ष रमेश कुमार कुशवाहा को बनाया है। वहीं, महेश कुमार को मिर्जापुर और शिवनारायण गौतम को भदोही का नया जिलाध्यक्ष बनाया गया है। बसपा की राष्ट्रीय अध्यक्ष पूर्व मुख्यमंत्री बहन

कुमारी मायावती के निर्देश के क्रम में प्रदेश अध्यक्ष विश्वनाथ पाल की संतुति पर बसपा के जिलाध्यक्ष में बदलाव किया गया है। सोनभद्र के जिलाध्यक्ष रामचंद्र रत्ना को हटाकर रमेश कुमार कुशवाहा पर

पार्टी ने विश्वास जताते हुए उनको जिलाध्यक्ष बनाया है। जनता का विश्वास जताते हुए रमेश कुमार कुशवाहा को जिलाध्यक्ष बनने पर क्षेत्र के लोगों और पार्टी कार्यकर्ताओं ने खुशियां जाहिर की है। रमेश कुमार कुशवाहा छोटे से गांव ग्राम बहुअरा (बहेरवा) सदर कोतवाली रावर्टसगंज के निवासी हैं। रमेश कुमार कुशवाहा को जिला अध्यक्ष बनने पर उनके गांव में खुशियों का माहौल है।

सऊदी अरब के मक्का में एक भारतीय संपत्ति को लेकर विवाद

विवाद के केंद्र में 19वीं

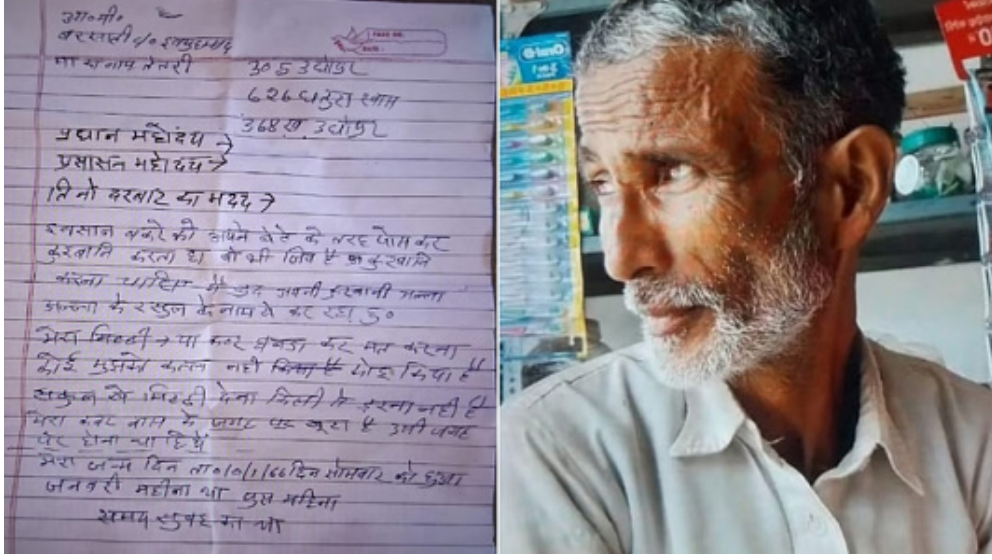
रुबात है। इसे 1870 के दशक में मयंकुटी केई नाम के एक अमीर भारतीय कारोबारी ने बनवाया था। मयंकुटी केई केरल के रहने वाले थे। उनका कारोबार

मुंबई से लेकर पेरिस तक फैला हुआ था। ये गेस्ट हाउस इस्लाम के सबसे पवित्र स्थल मस्जिद अल-हरम के पास था, लेकिन साल 1971 में

मक्का के विस्तार के दौरान इसे ढहा दिया गया था। सऊदी प्रशासन ने हर्जाने के तौर पर 14 लाख रियाल सरकारी खजाने में जमा कर दि ए

बकरीद पर दी खुद की कुर्बानी: ‘बकरा भी जीव है... मैं अपनी कुर्बानी रसूल के नाम कर रहा’, लेटर में लिखी ये बातें पत्र में उसने लिखा है कि इंसान बकरे को अपने बच्चे की तरह पाल पोसकर बड़ा कर कुर्बानी देता, वह भी जीव है। कुर्बानी करना चाहिए, मैं खुद अपनी कुर्बानी अल्लाह के रसूल के नाम से कर रहा हूँ।

“समानता और न्याय”
पटियाला 09 जून
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

भी गए थे, जहां से शुक्रवार की दोपहर वापस घर आए। शनिवार को बकरीद पर मस्जिद से सुबह की नमाज अदा करने के बाद करीब दस बजे घर पहुंचे। इसके बाद अपनी झोपड़ी में सोने चले गए। करीब एक घंटे बाद झोपड़ी से कराहने की आवाज सुनकर जब उनकी पत्नी अंदर पहुंची तो वहां का दृश्य देखकर उनके होश उड़ गए।

वह दहाड़े मारकर बेहोश होकर गिर पड़ी। शोर सुनकर गांव वाले दौड़ पड़े। गांव वालों ने देखा कि ईश मोहम्मद अपने गले को बकरा हलाल करने वाले चाकू से काटकर तड़प रहे थे। लोगों ने तत्काल पुलिस

और एंबुलेंस को सूचना दी। मौके पर पहुंची पुलिस ने ईश मोहम्मद को गंभीर अवस्था में इलाज के लिए देवरिया मेडिकल कॉलेज पहुंचाया।

यहां हालत नाजुक देख प्राथमिक उपचार के बाद डॉक्टर ने गोरखपुर मेडिकल कॉलेज रेफर कर दिया, जहां इलाज के दौरान देर शाम मौत हो गई। पुलिस के अनुसार ईश मोहम्मद ने अंधविश्वास में आकर अपनी बली देने के लिए चाकू से गलत रेटा था। जिसके लिए परिजनों को आगाह कर ईश मोहम्मद ने बाकायदा पत्र लिखकर बताया है।

लेटर में लिखी ये

बातें

पत्र में उसने लिखा है कि इंसान बकरे को अपने बच्चे की तरह पाल पोसकर बड़ा कर कुर्बानी देता, वह भी जीव है। कुर्बानी करना चाहिए, मैं खुद अपनी कुर्बानी अल्लाह के रसूल के नाम से कर रहा हूँ। मेरी मिट्टी या कब्र घबरा कर मत करना, कोई मुझको कत्ल नहीं किया है।

सकून से मिट्टी देना, किसी से डरना नहीं। ईश मोहम्मद के परिवार में पत्नी हजरा खातून, बड़ा बेटा अहमद अंसारी, मझला बेटा मोहम्मद फैज तथा छोटा बेटा ताज मोहम्मद के अलावा उनकी पत्नियां हैं। थानाध्यक्ष नंदा प्रसाद ने बताया कि ईश मोहम्मद अपने मजहब के अनुसार पूजा पाठ करते थे। आज भी वह एकांत में इबादत कर रहे थे। मामले की जांच की जा रही है।

बसपा की जींद में हुई प्रदेश स्तरीय बैठक, संगठन की मजबूती के लिए हुआ मंथन

जाट धर्मशाला में बहुजन समाज पार्टी हरियाणा की प्रदेश स्तरीय बैठक हुई जिसमें संगठन को मजबूत करने पर चर्चा की गई। रणधीर सिंह बेनिवाल ने बूथ स्तर तक संगठन को मजबूत करने का आह्वान किया। कृष्ण जमालपुर ने भाजपा सरकार को विफल बताते हुए भ्रष्टाचार और ला एंड आर्डर के मुद्दे पर घेरा। बैठक में कई गणमान्य व्यक्ति उपस्थित थे।

“समानता और न्याय”
पटियाला 09 जून
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

बहुजन समाज पार्टी हरियाणा की प्रदेश स्तरीय बैठक शनिवार को जाट धर्मशाला में हुई। इसमें बसपा के संगठन को मजबूत करने को लेकर रणनीति तैयार की गई। बैठक में मुख्य अतिथि के तौर पर बसपा के राष्ट्रीय को-आर्डिनेटर रणधीर सिंह बेनिवाल ने प्रदेश के जिला विधानसभा व सेक्टर की गहनता से समीक्षा की तथा कार्यकर्ताओं से आह्वान किया कि यदि संगठन को

बूथ स्तर तक मजबूत करेंगे तो निश्चित तौर पर हरियाणा में बसपा की सरकार होगी।

बेनिवाल ने कहा कि हर महीने पार्टी की बैठक होती है। राष्ट्रीय अध्यक्ष कुमारी मायावती ने संगठन को मजबूती के लिए लगातार बैठकों के निर्देश दिए हैं। इस दौरान ऐसे पदाधिकारियों की भी पहचान की जाती है, जो

सक्रिय नहीं हैं। ऐसे पदाधिकारियों को बदला जाता है। प्रदेश को चार जोन में बांटा गया है। इसके आधार पर संगठन को मजबूत किया जाएगा।

बहुजन समाज पार्टी हरियाणा के प्रदेश अध्यक्ष कृष्ण जमालपुर ने कहा कि भाजपा सरकार हर मोर्चे पर फेल है। प्रदेश में भ्रष्टाचार का

बोलबाला है, ला एंड आर्डर के मामले में सरकार पूरी तरह फेल है। फरीदाबाद में बिना कोई नोटिस दिए गरीबों के 300 घर तोड़े गए।

आए दिन अनुसूचित जाति के लोगों से ज्यादतियां हो रही हैं। कार्यक्रम में अति विशिष्ट अतिथि के तौर पर केंद्रीय राज्य प्रभारी प्रताप सिंह, प्रदेश प्रभारी विशाल गुर्जर, नेतराम दलबीर भान रहे। इस मौके पर प्रदेश उपाध्यक्ष सहीराम, प्रदेश सचिव सूरत सिंह, जोन प्रभारी जिले सिंह कश्यप, जिला अध्यक्ष राकेश सिवानामाल मौजूद रहे।

पश्चिम और दक्षिण भारत में संगठन विस्तार की तैयारी में BSP, मायावती ने दिल्ली बैठक में दिए अहम दिशा-निर्देश

दिल्ली में बहुजन समाज पार्टी की राष्ट्रीय अध्यक्ष मायावती ने पार्टी के संगठन विस्तार और मजबूती को लेकर एक बड़ी बैठक बुलाई। मायावती ने बैठक में कई अहम मुद्दों पर गंभीर सवाल उठाए

“समानता और न्याय”
पटियाला 09 जून
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

बहुजन समाज पार्टी (BSP) की राष्ट्रीय अध्यक्ष मायावती ने पार्टी के संगठन विस्तार और मजबूती को लेकर बड़ी रणनीतिक बैठक बुलाई। यह बैठक दिल्ली में आयोजित की गई, जिसमें खासतौर से पश्चिम भारत के महाराष्ट्र, गुजरात, तथा दक्षिण भारत के कर्नाटक, तमिलनाडु और केरल राज्यों में संगठन को मजबूत करने पर गहन समीक्षा की गई।

मायावती ने बैठक में साफ कहा कि इन राज्यों में बीएसपी का जनाधार बढ़ाने के लिए अब पार्टी को पूरे ‘तन, मन और धन’ से काम करना होगा। उन्होंने पार्टी पदाधिकारियों से कहा कि वे दिए गए दिशा-निर्देशों के मुताबिक अपने-अपने क्षेत्रों में सक्रियता बढ़ाएं और संगठन को बूथ स्तर तक

मजबूती दें।

बैठक में मायावती ने किन मुद्दों पर गंभीर सवाल उठाए

गौरतलब है कि बीएसपी लंबे समय से उत्तर भारत के बाहर अपने संगठन को विस्तार देने की कोशिश कर रही है। खासकर दलित और पिछड़े वर्गों की बड़ी आबादी वाले दक्षिण और पश्चिम भारत के राज्यों में पार्टी अपनी मौजूदगी को मजबूत करना चाहती है।

इस मौके पर मायावती ने जनगणना, लोकसभा सीटों के पुनः आवंटन और नई शिक्षा नीति जैसे मुद्दों पर भी गंभीर सवाल उठाए। उन्होंने

कहा कि जनगणना के आधार पर संसदीय सीटों का पुनर्वितरण और शिक्षा नीति में भाषा थोपने को लेकर केंद्र और राज्यों के बीच जो खींचतान चल रही है, उसका सीधा असर देश की एकता और आम लोगों के हितों पर पड़ रहा है।

गुड गवर्नेस वही, जो पूरे देश को साथ लेकर चले-मायावती

उन्होंने जोर देकर कहा कि ‘गुड गवर्नेस वही है, जो पूरे देश को संविधान के अनुसार साथ लेकर चले।’ साथ ही मायावती ने यह भी कहा कि भाषा के नाम पर नफरत फैलाना न केवल अनुचित है, बल्कि इससे

सबसे ज्यादा नुकसान गरीब, दलित, आदिवासी और पिछड़े वर्ग के बच्चों को होता है।

मायावती ने सवाल किया कि जब सरकारी स्कूलों में पढ़ने वाले बच्चे अंग्रेजी का सही ज्ञान नहीं हासिल कर पाएंगे, तो वे आईटी और अन्य तकनीकी क्षेत्रों में कैसे आगे बढ़ पाएंगे? उन्होंने सरकार से आग्रह किया कि वह शिक्षा नीति बनाते समय सामाजिक संतुलन और भविष्य की जरूरतों का गंभीरता से ध्यान रखे।

यह बयान ऐसे समय में आया है जब देश में नई शिक्षा नीति को लेकर बहस तेज हो गई है और कई राज्य इसमें भाषा थोपने का आरोप लगा रहे हैं। बीएसपी प्रमुख का यह रुख एक बार फिर उनके सामाजिक न्याय और समावेशी विकास की राजनीति को सामने रखता है।

अनुशासनहीनता और पार्टी विरोधी गतिविधियों के कारण दो वरिष्ठ पदाधिकारियों को निष्कासित करा

बसपा ने दो मंडल प्रभारियों को किया बाहर:प्रयागराज और मिर्जापुर मंडल प्रभारी पार्टी विरोधी गतिविधियों में लिप्त पाए गए

“समानता और न्याय”
पटियाला 09 जून
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

दिया गया।

प्रयागराज के जिलाध्यक्ष पंकज गौतम और कौशाम्बी के जिलाध्यक्ष राकेश कुमार गौतम ने इस कार्यवाई की पुष्टि की है। उन्होंने बताया कि दोनों पदाधिकारी पार्टी की नीतियों के विरुद्ध काम कर रहे थे।

पार्टी सूत्रों के मुताबिक, राजू गौतम और अमरेंद्र

पासी लंबे समय से पार्टी के निर्देशों की अवहेलना कर रहे थे। वे पार्टी के आंतरिक समीकरणों को नुकसान पहुंचा रहे थे। शुक्रवार को उन्हें पद से हटाया गया। शनिवार सुबह पार्टी से निष्कासित कर दिया गया।

बसपा नेतृत्व ने यह स्पष्ट कर दिया है कि पार्टी में अनुशासन सर्वोपरि है। किसी

भी स्तर पर गड़बड़ी बर्दाश्त नहीं की जाएगी। इस कार्यवाई से बसपा कार्यकर्ताओं में हलचल है। स्थानीय स्तर पर इसे संगठन को मजबूत करने की दिशा में उठाया गया कदम माना जा रहा है। पार्टी का मानना है कि ऐसी कार्यवाई से संगठन में अनुशासन और समर्पण की भावना मजबूत होगी।

बीना में फर्जी जाति प्रमाण पत्र का मामला उजागर, 600 रुपये में एडिट कर बनाए दो फर्जी सर्टिफिकेट! तहसील से प्राप्त जानकारी के आधार पर पुलिस को सूचना दी गई है! अब इस मामले में संबंधित कंप्यूटर सेंटर संचालक की पहचान की जा रही है। पुलिस जल्द ही एफआईआर दर्ज कर उससे पूछताछ करेगी।

“समानता और न्याय”
पटियाला 09 जून
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

भोपाल। मध्यप्रदेश के बीना शहर में फर्जी जाति प्रमाण पत्र बनाने का बड़ा मामला सामने आया है। एक कंप्यूटर सेंटर पर दो बच्चों के लिए एडिटिंग कर फर्जी जाति प्रमाण पत्र तैयार किए गए। इस गड़बड़ी का खुलासा तब हुआ, जब सिलवानी की एक महिला ने अपने बच्चों का दाखिला शासकीय छात्रावास में कराने के लिए ये प्रमाण पत्र जमा किए। जांच के दौरान अधिकारियों को शक हुआ और जब दस्तावेजों की पड़ताल की गई, तो प्रमाण पत्रों को फर्जी पाया गया।

महिला को 600 रुपये में दिए तत्काल जाति प्रमाण पत्र

यह मामला सिलवानी निवासी गीता खंगार से जुड़ा है, जो अपने बेटे शुभम और बेटी सौम्या का नाम शासकीय छात्रावास में दर्ज कराना चाहती थीं। इसके लिए जाति प्रमाण पत्र की आवश्यकता थी। गीता अपने परिचित के साथ बीना पहुंची, जहां एक निजी कंप्यूटर सेंटर पर उन्हें प्रमाण पत्र बनवाने की सलाह दी गई।

कंप्यूटर सेंटर संचालक ने बताया कि सामान्य प्रक्रिया से जाति प्रमाण पत्र बनने में लगभग 40 दिन लगेंगे, लेकिन यदि वह तत्काल प्रमाण पत्र चाहती हैं, तो उन्हें 600 रुपये खर्च करने होंगे। महिला ने बच्चों के दस्तावेज दिए और फीस का

भुगतान कर दिया। इसके बाद कंप्यूटर सेंटर संचालक ने स्कैनिंग और एडिटिंग के जरिए फर्जी जाति प्रमाण पत्र तैयार कर दिए और उनमें बीना तहसीलदार का नाम भी प्रिंट कर दिया गया।

छात्रावास में संदेह के बाद हुआ खुलासा

जब गीता ने ये प्रमाण पत्र छात्रावास में जमा किए, तो दस्तावेजों की जांच कर रहे अधिकारियों को प्रमाण पत्र की प्रामाणिकता पर संदेह हुआ। संबंधित अधिकारी तुरंत सतर्क हुए और तहसील कार्यालय से प्रमाण पत्रों की पुष्टि कराई। जांच में स्पष्ट हो गया कि ये प्रमाण पत्र न तो वैध प्रक्रिया से बने थे, न ही इन्हें बीना तहसील कार्यालय से जारी किया गया था।

अहमदाबाद के दीपेश का चौकीदार की नौकरी से आईआईएम में एडमिशन तक का सफ़र

“समानता और न्याय”
पटियाला 09 जून
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

“यह पहली बार होगा जब मैं पूरी तरह से अपनी पढ़ाई पर फ़ोकस कर पाऊंगा. इससे पहले, मैंने नौकरी के साथ-साथ अपनी पढ़ाई भी जारी रखी. मैं पूरी तरह से अपनी पढ़ाई पर फ़ोकस नहीं कर सकता था. मैं फ़ाइनेंस में अपना करियर बनाना चाहता हूं. आईआईएम से एमबीए करने के बाद, मैं एक इनवेस्टमेंट बैंकर बनना चाहता हूं.”

अहमदाबाद में चौकीदार की नौकरी करने वाले दीपेश केवलानी अपनी सफलता के बारे में बात करते हुए कुछ ऐसा ही कहते हैं.

देश के शीर्ष मैनेजमेंट इंस्टीट्यूट, इंडियन इंस्टीट्यूट ऑफ मैनेजमेंट (आईआईएम) में प्रवेश के लिए नवंबर, 2024 में आयोजित कॉमन एडमिशन टेस्ट (कैट) में 27 साल के दीपेश केवलानी ने 92.5 पर्सेंटाइल अंक हासिल कर आईआईएम शिलांग में एडमिशन सुनिश्चित किया है.

आईआईएम बिजनेस मैनेजमेंट की पढ़ाई के लिए देश का शीर्ष संस्थान है. देश के आईआईएम संस्थानों से पास आउट होने वाले स्टूडेंट्स अक्सर राष्ट्रीय और अंतरराष्ट्रीय कंपनियों की तरफ़ से लाखों रुपये की सैलरी ऑफ़र किए जाने के कारण चर्चा में रहते हैं.

दीपेश ने बचपन में ही अपने पिता को खो दिया था और कम उम्र से ही नौकरी के साथ-साथ पढ़ाई भी की.

बीबीसी को अपनी सफलता की यात्रा के बारे में बताते हुए दीपेश कहते हैं कि वे अभावों से घिरे जीवन से कभी निराश नहीं हुए और उन्होंने कड़ी मेहनत के साथ अपने हुनर पर भरोसा किया.

दीपेश का परिवार एक कमरे और छोटे से किचन वाले घर में रहता है.

11 साल की उम्र में पिता को खोया
दीपेश केवलानी ने अपने पिता को तब खो दिया जब वह सिर्फ 11 साल के थे. पिता को खोने के बाद दीपेश का परिवार उनके मामा के साथ जयपुर से अहमदाबाद आ गया और नरोदा इलाके में बस गया.
उनके परिवार में उनके छोटे भाई दिनेश (छह साल) और उनकी मां

थीं. दीपेश बताते हैं कि इन परिस्थितियों में परिवार की ज़िम्मेदारी बहुत छोटी उम्र में ही उनके कंधों पर आ गई थी.

दीपेश कहते हैं, “हमारे समुदाय के एक ट्रस्ट ने हमारी मदद की. दोनों भाइयों को स्कूल की फ़ीस के लिए ट्रस्ट से सहायता मिलती थी. इस तरह पढ़ाई तो चलती रही, लेकिन मैंने घर में मदद के लिए कुछ काम करने के बारे में भी सोचा.”

दीपेश बताते हैं कि जब वह सातवीं कक्षा में थे, तब उन्होंने अपने इलाके में एक जूते की दुकान पर काम करना शुरू कर दिया था.

उनका कहना है, “ये 2011-12 की बात है, उस समय मुझे 1500 रुपए महीना वेतन मिलता था. ये बहुत मेहनत वाला काम था. मैं सुबह स्कूल से आता और फिर काम पर चला जाता. वेतन के अलावा मुझे मेरे चाचा से भी थोड़ी मदद मिल जाती थी और हमारी ज़िंदगी चलती रहती थी.”

दीपेश बताते हैं कि उन्होंने नौकरी करते हुए 10वीं और 12वीं की परीक्षा दी और दोनों में ही अच्छे नंबर हासिल किए.

बकौल दीपेश, “हम स्कूल में मुश्किल से ही पढ़ पाते थे, उस समय ट्यूशन भी एक दूर का सपना था. फिर भी मैंने अपनी मेहनत से कक्षा 10 में 85 प्रतिशत अंक प्राप्त किए और कक्षा 12 में मुझे 89 प्रतिशत अंक मिले. कक्षा 12 में तो मैं स्कूल टॉपर था.”

जब चौकीदार की नौकरी करनी पड़ी
दीपेश ने आगे बताया कि जब उन्होंने मार्च 2017 में 12वीं की परीक्षा दी, तब उन्हें अहमदाबाद के शाहीबाग स्थित कैट में चौकीदार की नौकरी के लिए रिक्त पद के बारे में पता चला.

तहसीलदार ने बताया गंभीर अपराध

बीना के तहसीलदार अंबर पंथी ने इस पूरे मामले को गंभीर अपराध की श्रेणी में रखा है। उन्होंने बताया कि किसी भी सरकारी दस्तावेज की नकल तैयार करना और उस पर अधिकृत अधिकारी का नाम या पदनाम अंकित करना, स्पष्ट रूप से धोखाधड़ी और जालसाजी की श्रेणी में आता है।

तहसीलदार अंबर पंथी ने कहा – “इस तरह के फर्जी प्रमाण पत्र बनाना न सिर्फ कानून का उल्लंघन है, बल्कि सामाजिक व्यवस्था और पात्रता आधारित लाभों के साथ भी धोखा है। दोषी के खिलाफ एफआईआर दर्ज कराई जाएगी और कड़ी कार्रवाई की जाएगी।”

पुलिस कर रही जांच की तैयारी

तहसील से प्राप्त जानकारी के आधार पर पुलिस को सूचना दी गई है। अब इस मामले में संबंधित कंप्यूटर सेंटर संचालक की पहचान की जा रही है। पुलिस जल्द ही एफआईआर दर्ज कर उससे पूछताछ करेगी। संभावना जताई जा रही है कि इससे जुड़ा एक बड़ा फर्जीवाड़ा सामने आ सकता है, जिसमें कई और फर्जी प्रमाण पत्र बनाए गए हों।

यह मामले भी सामने आए

केस - 1.

जबलपुर नगर निगम चुनाव 2020 में वार्ड 24 से ओबीसी (पिछड़ा वर्ग) महिला के लिए आरक्षित सीट पर भाजपा की कविता रैक्वार ने नामांकन दाखिल किया और चुनाव में कांग्रेस प्रत्याशी राखी सराफ को हराया था। लेकिन चुनाव जीतने के कुछ समय बाद ही उनके जाति प्रमाण पत्र को लेकर विवाद खड़ा हो गया। कांग्रेस प्रत्याशी सहित कई सामाजिक कार्यकर्ताओं ने आरोप लगाया कि कविता रैक्वार ने फर्जी जाति प्रमाण पत्र का उपयोग कर चुनाव लड़ा और जीतीं। इसको लेकर संबंधित विभागों में शिकायत दर्ज कराई गई, जिसके बाद मामला राज्य स्तरीय छानबीन समिति को जांच के लिए भेजा गया।

केस 2

. मध्य प्रदेश सरकार की नगरीय प्रशासन राज्य मंत्री प्रतिमा

बागरी के जाति प्रमाण पत्र की वैधता को लेकर विवाद बना हुआ है। विगत दिनों पहले अनुसूचित जाति कांग्रेस ने राज्य स्तरीय जाति प्रमाण पत्र छानबीन समिति के समक्ष मंत्री प्रतिमा बागरी के प्रमाण पत्र की जांच कराने की औपचारिक मांग की थी। कांग्रेस का आरोप है कि प्रतिमा बागरी को जो अनुसूचित जाति वर्ग का प्रमाण पत्र जारी किया गया है, वह अवैध और गलत तरीके से प्राप्त किया गया है। उनका कहना है कि प्रतिमा बागरी वास्तव में अनुसूचित जाति से नहीं, बल्कि ठाकुर/राजपूत समाज (सामान्य वर्ग) से आती हैं। कांग्रेस इस आधार पर उन्हें मंत्री पद से हटाने की मांग भी कर रही है। पार्टी ने पहले ही इस मामले में छानबीन समिति को शिकायत दी थी, जो फिलहाल विचाराधीन है।

केस- 3.

यह मामला भी पूर्व में सामने आया था, जब इंदौर के लक्ष्मीपुरी कॉलोनी निवासी 60 वर्षीय सत्यनारायण को फर्जी जाति प्रमाण पत्र बनवाकर पुलिस में नौकरी हासिल करने का दोषी पाया गया। सत्यनारायण का जन्म 7 जून 1964 को हुआ था और वर्ष 1983 में मात्र 19 वर्ष की उम्र में उसे आरक्षक के पद पर नियुक्ति मिल गई थी। लेकिन 23 वर्षों बाद, 6 मई 2006 को छोटी ग्वालटोली थाना प्रभारी को पुलिस अधीक्षक कार्यालय से शिकायत प्राप्त हुई, जिसमें कहा गया कि सत्यनारायण ने अनुसूचित जाति कोरी समाज का फर्जी प्रमाण पत्र प्रस्तुत कर नौकरी हासिल की है। शिकायत के साथ एक जांच प्रतिवेदन भी संलग्न था, जिसमें शिकायतकर्ता वर्षा साधु, ऋषि कुमार अग्निहोत्री और ईश्वर वैष्णव के बयान शामिल थे। इन बयानों में स्पष्ट कहा गया कि सत्यनारायण वास्तव में वैष्णव ब्राह्मण समाज से ताल्लुक रखता है—उसके पिता रामचरण वैष्णव, बड़ा भाई श्यामलाल वैष्णव और छोटा भाई ईश्वर वैष्णव सभी ब्राह्मण समुदाय से आते हैं। इसके बावजूद आरोपी ने कोरी समाज का फर्जी जाति प्रमाण पत्र बनवाया और आरक्षण का लाभ लेकर नौकरी प्राप्त कर ली। अदालत ने तथ्यों और सबूतों के आधार पर सत्यनारायण को दोषी करार दिया।

कड़ी मेहनत रंग लाई.

नवंबर 2024 में आयोजित कैट परीक्षा का परिणाम दिसंबर 2024 में जारी किया गया. दीपेश ने शानदार सफलता हासिल की और 92.50 पर्सेंटाइल हासिल किया.

इसके बाद उन्होंने कॉलेज की इंटरव्यू सहित पूरी प्रक्रिया में अच्छा प्रदर्शन किया और आखिरकार आईआईएम शिलॉन्ग में एडमिशन मिल गया.

‘मेरे बेटे ने बहुत मेहनत की है’

दीपेश का कहना है कि वह नहीं चाहते कि उनकी कहानी को कोई दया या सहानुभूति की नज़र से देखे. उन्हें उम्मीद है कि उनकी कहानी दूसरों को कभी हार न मानने के लिए प्रेरित करेगी, चाहे कुछ भी हो जाए.

दीपेश कहते हैं कि जीवन के हर पड़ाव पर किसी न किसी व्यक्ति या संगठन से मिले सहयोग के कारण ही वह यह उपलब्धि हासिल कर पाए हैं.

उनके मुताबिक, “स्कूल के दौरान मुझे मेरे चाचा और हमारे समाज से, कॉलेज में मेरे साथियों से, कैट की तैयारी के दौरान मेरे साथियों से और कोचिंग में पढ़ाने वाले टीचरों से सहयोग मिला. आखिरकार जब मेरा एडमिशन हो गया और मुझे शिलॉन्ग जाना पड़ा तो मेरे भाई ने घर की ज़िम्मेदारी संभाल ली. कोचिंग के दौरान भी उन्होंने मुझे प्रेरित किया. अब एडमिशन के दौरान मेरी मां ने भी कहा कि वो घर पर अकेली रह जाएंगी लेकिन मुझे उनकी चिंता किए बिना पढ़ाई करने जाना चाहिए. इस तरह मेरी सफलता में कई लोगों की भूमिका रही है.”

दीपेश की मां भारती केवलानी अपने बेटे दीपेश की सफलता पर गर्व महसूस करती हैं.

वो कहती हैं, “मेरे बड़े बेटे दीपेश ने बहुत मेहनत की है. अब उसका सपना पूरा होने जा रहा है. इसके लिए मुझे कुछ समय तक अकेले भी रहना पड़ सकता है. यह सब उसकी मेहनत की वजह से ही संभव हो पाया है. उसने संघर्ष के दिन देखे हैं. अब उसे उस मेहनत का फल मिल रहा है.”

साल 2025 में दीपेश के छोटे भाई दिनेश ने एमबीए की पढ़ाई पूरी कर हैदराबाद में एक कंपनी में नौकरी पा ली थी.

अब दीपेश भी 23 जून को आईआईएम-शिलॉन्ग पहुंचकर एमबीए करने के अपने सपने को पूरा करने के लिए एक नई यात्रा शुरू करेंगे.